

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 2854/21
25.2.2022. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Гордане Тошић, председника већа, Љиљане Митић Поповић и Валентине Тодоровић Воркапић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., ... бр. ..., чији је пуномоћник Јована Ђурић, адвокат из Београда, Сењанин Иве бр.8/15, против туженог ЈП “Електропривреда Србије “ Београд, Балканска бр.13, ради утврђења ништавости и накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П1 3445/18 од 18.1.2021. године, у седници већа одржаној 25.2.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПОТВРЂУЈУ СЕ решења садржана у ставу првом и другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3445/18 од 18.1.2021. године, а жалба тужиоца у том делу **ОДБИЈА**, као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П1 3445/18 од 18.1.2021. године, у ставу трећем и четвртном изреке и предмет у том делу **УПУЋУЈЕ** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3445/18 од 18.1.2021. године, ставом првим изреке није дозвољено објективно преиначење тужбе учињено у поднеску од 9.11.2020. године, којим је тражено да се утврди да је ништава одредба члана 4 став 1 Анекса 3 уговора о раду бр.4167/69/3 од 4.2.2015. године, који је закључен између тужиоца, као запосленог и туженог, као послодавца, у делу у коме је зарада тужиоца одређена на основу коефицијента посла 1.828, због повреде права на једнаку зараду за исти рад и рад исте вредности. Ставом другим изреке одбачена је тужба тужиоца у делу у коме је тражио утврђење ништавости одредбе члана 3 анекса 4 Уговора о раду бр.4167-69 од 12.5.2003. године, број 0409-9096/1 од 25.12.2015. године, који је закључен између тужиоца, као запосленог и туженог, као послодавца и да као таква не производи правно дејство. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу, на име накнаде штете за

период од 1.1.2016. године, до 9.7.2018. године, исплати укупан износ од 498.874,03 динара, у појединачним месечним износима, са законском затезном каматом, почев од датума доспелости, до исплате, као и да за тужиоца на наведене износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање РФ ПИО фонду, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.950,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац, из свих законских разлога.

Тужени је благовремено поднео одговор на жалбу.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку (“ Службене гласник РС” бр.72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужиоца делимично основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде, у потврђеном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка, прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 у вези члана 402 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка, на које се указује у жалби.

Према чињеничном стању, утврђеном у првостепеном поступку, следи да је тужилац био у радном односу код туженог до 9.7.2018. године, када му је престао радни однос због потпуног губитка радне способности. Тужилац и тужени су закључили анекс 3 Уговора о раду бр.4167/19 од 12.5.2003. године, заведен под бројем 4167/69/3 од 4.2.2015. године. Чланом 3 тог анекса, одређено је да се врши измена члана 2 Уговора о раду, тако да иста гласи: “ Запослени ће обављати послове возача у Р.Б. Колубара д.о.о, огранак Колубара Метал Вреоци, Центар за стручне послове, 1.7.3.2 Одељење експлоатације путничких возила, ред.бр.сист.198, који се састоји у следећем: управљање путничким возилом по налогу надређеног радника, безбедно управљање путничким и санитетским возилом, путника које превози, хигијену возила, контроли нивоа и времена експлоатације уља у мотору возила којим управља, доследној примени важећих докумената система квалитета, пријави непосредном руководиоцу сваке уочене неправилности на возилу (поготово која се односи на безбедност у раду), ради поправке, одржавању возила у чистом стању, присуствовању обуци заштите на раду и противпожарној заштити и примени мера из заштите на раду и противпожарне заштите при обављању послова из домена своје струке, присуствовању обуци за примену система квалитета према Плану обуке за текућу годину и обављању других послова по налогу надређеног радника. У члану 4 и члану 5 истог анекса, одређено је да се врши измена члана 5 основног уговора о раду, тако да гласи: “ Основна зарада запосленог одређује се на основу коефицијента посла 1.828, вредности радног часа која се утврђује у висини и на начин утврђен Колективним уговором и месечног фонда остварених часова рада. Основна бруто зарада запосленог обрачуната на основу коефицијента из става 1. овог члана, просечног броја часова рада од 174 часа месечно и вредности радног часа од 181.44 динара, утврђене за месец

децембар 2014. године, износи 57.710,98 динара. Новчани износ основне зараде запосленог мења се у зависности од вредности радног часа и остварених часова рада у месецу за који се обрачунава зарада. Остале одредбе основног уговора о раду број 4167/69 од 12.5.2003. године, остају на снази, а припадајући анекси престају да важе. Тужилац и тужени су закључили и анекс 4 Уговора о раду бр.4167-69 од 12.5.2003. године, заведен под бројем 0409-9096/1 од 25.12.2015. године. У члану 1 овог анекса, уговорено је да се тим анексом уговора о раду констатује да је Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова код туженог, извршена организациона промена према којој радно место запосленог организационо припада Дирекцији огранка РБ Колубара, чиме се не мењају услови рада запосленог. Ове одредбе анекса примењују се од 1.1.2016. године. Чланом 2 анекса, извршена је измена у члану 2 Уговора о раду, тако да иста гласи: “ Запослени обавља послове возача у ЈП Електропривреда Србија, огранак РБ Колубара, Дирекција, Центар за стручне послове и логистику, Сектор за правне, кадровске и опште послове, Служба за опште послове, редни број систематизације 538К, са истим описом послова. У члану 3 овог анекса, у односу на коју је иницијално тужбом постављен тужбени захтев за утврђење ништавости, наведено је да остале одредбе Уговора о раду број 4167-69 од 12.5.2003. године, као и одредбе припадајућих анекса уговора о раду које нису промењене, остају на снази. Тужилац је засновао тужбени захтев на чињеницама да је у утуженом периоду обављао послове возача са коефицијентом посла 1.828, док су његове колеге, конкретно ББ и ВВ, такође обављали послове возача, са већим коефицијентом посла од његовог. Именовани запослени имају већи коефицијент посла од тужиоца и то 2,450, а према закљученим уговорима о раду, односно анексима обављају у називу исте послове возача, али под другим бројем у систематизацији (тужилац обавља послове возача под редним бројем ..., а ББ и ВВ, под редним бројем ..., при чему се опис послова возача под редним бројем ... и ..., разликују). Економско- финансијским вештачењем утврђена је висина разлике између исплаћене зараде тужиоцу у спорном периоду по коефицијенту 1.838 и зараде обрачунате применом коефицијента 2.450. Поднеском од 9.11.2020. године, предатим суду на рочишту 12.11.2020. године, тужилац је преиначио тужбу истицањем новог захтева за утврђење ништавости одредбе члана 4 став 1 Анекса 3 Уговора о раду бр.4164/69/3 од 4.2.2015. године.

Полазећи од садржаја уговорне одредбе члана 3 анекса бр.4 уговора о раду од 25.12.2015. године, у односу на коју се тражи утврђење ништавости, првостепени суд је закључио да тужилац нема правни интерес за утврђење ништавости побијаног анекса у назначеном делу, јер се том уговорном одредбом никако не повређује право тужиоца на одговарајућу зараду из члана 104 Закона о раду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, односно гаранција једнаке зараде за исти рад или рад исте вредности који остварују код послодавца. Код изнетог, првостепени суд је одбацио тужбу тужиоца у делу у коме се тражи утврђење ништавости те одредбе анекса уговора о раду од 25.12.2015. године, у смислу одредбе члана 194 Закона о парничном поступку и одлучио као у ставу другом изреке побијане пресуде. Претходно, суд није дозволио преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 9.11.2020. године, налазећи да би то знатно продужило трајање парнице, с обзиром на достављене нове доказе и разлоге за ништавост и одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде. Првостепени суд је, такође, као акцесорни, одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду штете на име

изгубљене зараде и припадајућих доприноса за пензијско и инвалидско осигурање код надлежних фондова за утужени период, налазећи и да тужилац није доказао да је обављао рад исте вредности као ББ и ВВ и одлучио као у ставу трећем изреке побијане пресуде.

Првостепени суд је, супротно наводима жалбе тужиоца, у потврђеном делу изреке ожалбене пресуде правилно применио материјално право, дајући у том делу за своју одлуку разлоге које у свему прихвата и овај суд.

У осталом делу, закључак првостепеног суда за сада се не може прихватити, с обзиром да је ожалбена пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12. Закона о парничном поступку, јер су у ожалбеној пресуди изостали разлози о одлучним чињеницама, а дати разлози су нејасни, на шта се основано указује у жалби тужиоца. Осим тога, у овом делу одлуке, чињенично стање је остало непотпуно утврђено.

Претходно, овај суд налази да је првостепени суд правилно применио материјално право из члана 199 Закона о парничном поступку, када није дозволио објективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 9.11.2020. године. Наиме, супротно наводима жалбе тужиоца, из садржаја списка не произилази да се тужени упустио у расправљање по преиначеној тужби, с обзиром да из поднеска од 25.12.2020. године, који је упућен суду након извршеног преиначења тужбе, произилази да се изјашњење туженог односи на побијани анекс од 25.12.2015. године, а не на анекс од 4.12.2015. године, на који се односи преиначење тужбе. Код изнетог, као и чињенице да је преиначење тужбе учињено поднеском од 9.11.2020. године, који је предат суду на рочишту од 12.11.2020. године, које је претходило рочишту на коме је главна расправа закључена, 18.1.2021. године, овај суд налази и да првостепени суд правилно закључује да би поступање по преиначеној тужби знатно одужило поступак. Стога је побијано решење из става првог изреке потврђено.

Супротно наводима жалбе тужиоца, првостепени суд је, по уверењу овог суда, правилно применио материјално право када је закључио да тужилац није доказао постојање правног интереса за подношење тужбе за утврђење ништавости члана 3 побијаног анекса уговора о раду од 25.12.2015. године, којом је уговорено да остале одредбе Уговора о раду број 4167-69 од 12.5.2003. године, као и одредбе припадајућих анекса уговора о раду које нису промењене, остају на снази. Полазећи од чињеница на којима је тужилац засновао тужбени захтев, а којима се указује на повреду законске гаранције запосленима за исти рад или рад исте вредности, даљим указивањем да је за исти рад или исте вредности другим запосленима који су обављали исти посао одређен виши коефицијент посла (2.450), основано је доведено у сумњу постојање правног интереса тужиоца за подношење тужбе за утврђење ништавости побијане уговорне одредбе анекса уговора о раду од 25.12.2015. године. Ово из разлога јер касирање те уговорне одредбе из правног промета није од утицаја на одржавање на снази како побијаног, тако и свих претходно закључених анекса уговора о раду у односу на које није поднет захтев за утврђење ништавости, нарочито непромењених одредаба претходно закључених анекса уговора о раду којима је уговорен коефицијент послова возача.

Правни интерес за тужбу и тужбени захтев представља посебан интерес тужилаца да заштите повређено или угрожено субјективно право, које се у овом случају односи на гаранцију на једнаку зараду за исти рад или рад исте вредности. Елиминацијом побијане уговорене одредбе анекса уговора о раду од 25.12.2015. године из правног промета, све одредбе претходно закључених анекса уговора о раду, укључујући и одредбе анекса уговора о раду, којима је према чињеничним тврдњама повређена законска гаранција на једнаку зараду за исти рад или рад исте вредности, остају на снази, као и да та уговорна одредба није поништена. Код изнетог, те чињенице да тужилац до закључења главне расправе у смислу одредбе члана 231 Закона о парничном поступку, није предложио доказе на околност о постојању правног интереса за подношење тужбе за утврђење ништавости члана 3 анекса од 25.12.2015. године, то није доказао испуњеност материјалноправне претпоставке за подношење ове врсте тужбе из члана 194 став 2 и 3 Закона о парничном поступку, како је правилно закључио и првостепени суд у ожалбеној пресуди, па је иста потврђена у ставу другом изреке.

Међутим, у осталом делу, услед погрешне примене материјалног права из члана 104 став 2-5. Закона о раду, чињенично стање је остало непотпуно утврђено на околности да ли је, у конкретном случају, повређена гаранција запосленом једнаке зараде за исти рад или рад исте вредности, који остварује код послодавца установљена ставом 2 наведене одредбе. Ово из разлога јер су, према одредби члана 104 став 4 Закона о раду, одлука послодавца или споразум са запосленим који нису у складу са ставом 2 члана- ништави, независно од тога да ли је тражено утврђење ништавости те уговорне одредбе или не. Конкретно, у складу са одредбом члана 104 став 5 Закона о раду, у случају повреде права из става 2. овог члана, запослени има право на накнаду штете, а што првостепени суд није имао у виду у поступку доношења ожалбене пресуде, када је закључио да се ради о акцесорном захтеву у односу на захтев за утврђење ништавости побијане уговорне одредбе из анекса од 25.12.2015. године.

У том делу, основано се указује у жалби тужиоца и да ожалбена пресуда не садржи довољне и јасне разлоге о одлучним чињеницама, нарочито у делу у коме првостепени суд закључује да се описи послова тужиоца и назначених упорених радника, према Правилнику о организацији и систематизацији, разликују. Првостепени суд је с тим у вези пропустио да разјасни и да ли се при тако датом опису послова, у смислу одредбе члана 104 став 3 Закона о раду, фактички ради о истом раду или раду исте вредности тужиоца и упоредних радника ББ и ВВ, који за посао возача остварују већи коефицијент посла у односу на тужиоца, што је по уверењу овог суда битна чињеница за одговор на питање да ли је у односу на тужиоца дошло до повреде законом гарантованог права из члана 104 став 2 Закона о раду, а с тим у вези и да ли тужилац има право на накнаду штете коју потражује у овој парници за утужени период.

Стога је ожалбена пресуда морала бити укинута у ставу трећем изреке, који се односи на накнаду штете у виду изгубљене зараде, како за износ главног потраживања, тако и за припадајућу камату и уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање код надлежног фонда, јер се ради о захтевима који имају акцесорни карактер.

Укинуто је и решење о трошковима парничног поступка, јер одлука у том делу зависи од коначног исхода спора.

Ради тога, првостепени суд ће у поновном поступку поступити по примедбама на које му је указано овим решењем, тако што ће разјаснити да ли су тужилац и упоредни радници ББ и ВВ, независно од описа послова датог у правилнику о организацији и систематизацији послова, обављали рад за који се захтева исти степен стручне спреме, односно образовања, знања и способности, у коме је остварен једнак радни допринос уз једнаку одговорност. У зависности од исхода доказног поступка на ове околности, првостепени суд ће поново ценити да ли је дошло до повреде законске гаранције тужиоцу на једнаку зараду за исти рад или рад исте вредности у односу на друге запослене код послодавца који су распоређени на послове возача. Након тога ће правилном применом материјалног права донети нову и на закону засновану одлуку у овој правној ствари, у укинутом делу, за коју ће дати довољне и јасне разлоге.

Из изнетих разлога, овај суд је применом одредби члана 401 тачка 2, члана 391 став 1 и члана 392 став 2 Закона о парничном поступку (“ Службени гласник РС” бр.72/11...18/20), одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Гордана Тошић ,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**